

MATICE
MORAVSKÁ

SITZUNGSBERICHTE

DER KÖNIGL. BÖHMISCHEN

GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN.

MATHEMATISCH-NATURWISSENSCHAFTLICHE CLASSE.

JAHRGANG 1903.

ENTHÄLT 47 AUFSÄTZE MIT 19 TAFELN UND 26 TEXTFIGUREN.

PRAG 1904.

VERLAG DER KÖNIGL. BÖHM. GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN.

IN COMMISSION BEI FR. ŘIVNÁČ.

VĚSTNÍK
KRÁLOVSKÉ
ČESKÉ SPOLEČNOSTI NÁUK.

TŘÍDA MATHEMATICKO - PŘÍRODOVĚDECKÁ

ROČNÍK 1903.

OBSAHUJE 47 ROZPRAV, S 19 TABULKAMI A 26 OBRAZCI V TEXTU.

V PRAZE 1904.

NÁKLADEM KRÁLOVSKÉ ČESKÉ SPOLEČNOSTI NÁUK.

V KOMMISSI U FR. ŘIVNÁČE.

XLVI.

Pavoukovití členovci Černé Hory.
(Arachnoidea montenigrina).

Napsal Ant. Nosek, professor gymnasia v Čáslavi.

Předloženo 4. prosince 1903.

Fauna pavoukovitých Černé Hory nejen že není dosud soustavně spracována, nýbrž dokonce nalezáme v literatuře odborné jen velmi sporé zmínky faunistické sem spadající. Z té příčiny musí býti vítán i každý nejmenší příspěvek, jenž doplňuje aspoň částečně naše vědomosti, i podávám v následujícím seznam Arachnoidů určených mnou v materialu Dr. MRÁZKEM na Černé Hoře sbíraném.*) V materialu tomto zjistil jsem formy následující:

Lycosa (Trochosa) terricola Thor. var. *pallida* var. nova.

Stalita mrázeki nov. spec.

Meta segmentata Cl.

Aranea (Epeira) spec. indetermin. iuv. (*diadema* L.? aut *circe* Sav.).

Phalangium opilio Linné.

Nemastoma gigas Sör. var. *montenigrina* var. nova.

*) Poznámka. Již dříve jsem podotknul (Reisebericht p. 3.), že okolnostmi jsem byl brzo přinucen během své cesty sběratelskou činnost soustřediti a omeziti se na některé skupiny živočišné. Ostatním skupinám (zejména většině Arthropodů) věnována pozornost jen jaksi mimochodem, což platí i o pavoukovitých. Z těchto úmyslně pátral jsem pouze po Hydrachnichách (srovnej THON, K. Ueber die in Montenegro von Dr. Mrázek gesammelten Hydrachniden. Sitzb. Ges. Wiss. 1903. Nr. 19). Možná, že příště se mi podaří mezeru tuto doplniti. DR. MRÁZEK.

Acantholophus tridens C. L. K.

Euscorpio carpaticus C. L. K.

Jak patrno, při vší své nepatrnosti podal material tento přece jen některé nové tvary, jichž popis v následujícím budiž uveden.

Stalita mrázeki n. sp.

Femina (unica ad.) Cephalothorax 4.6 mm longus, 3.3 mm latus, antice modice angustatus et parum nitens: Pars cephalica 2.1 mm lata, angulis rotundatis, antice leviter sinuata. Impressiones cephalicae paullo manifestae, supra evanescentes; impressiones radiantes partis thoracicae valde obsoletae, fovea media oblonga, sat profunda. Pars thoracica subtilissime reticulata, modice granulis et pilis oblecta. Oculi omnino extincti. *Mandibulae* 2 mm longae, sub clypeo modice geniculatae, paullo projectae, fere parallelae, nitidae, dorso prope basim granulis dispersis albos pilos inaequales gerentibus parce ornato, ceterum laevi; apice intus truncatae, armatae ad sulcum unguicularem dentibus quatuor in rombo dispositis. *Maxillae* 1.9 mm longae, apice rotundato angustatae, pone palporum insertionem dilatatae et modice convexae; *labium* 1.3 mm longum et 0.6 mm latum, a basi apicem versus paulum angustatum est, apice leviter rotundatum. *Sternum* laevissime reticulatum granulis cum pilis longis et dispersis instructum, sub coxis nitidum, ceterum fere opacum est.

Palporum coxa humilis, bis lata quam longa, femur fere aequae longum ut patella cum tibia et ubique aequae latum et incurvatum. Patella insigniter clavata, supra in longitudinem fortiter convexa. Pars tibialis multo longior (circiter quarta parte) quam pars patellaris, cylindrata. Tarsus tenuior et longior quam pars tibialis; ungue gracili, laevi et modice curvato armata. Palpi pilis instructi. *Pedum* I. paris femur in latere antico (seu interno) — cephalothoraci *adverso*-9aculeis triseriatim dispositis. Series superior valde apici approximata est. Media series ceteris brevior. In latere postico seu externo duo series aculeorum sunt: superior 5, inferior 3 aculeos tenet. In intervallo aculeus unicus positus est. Patella I. inermis est; tibia I. et metatarsus I. solum subter 3 aculeis armati sunt. Pedes II. paris desunt. Femora III. paris antice seu externe — in latere ab abdomine averso supra 6 — primus aculeus ad basim subtilis, — subter 3 aculeis. Unicus aculeus lateralis apicem versus positus. In latere postico 3 series aculeorum sunt. Series superior 5 — unus valde subtilis, —

media 2 et inferior 2 (3?) aculeos numerat. Patella III. antice 2 aculeis lateralibus et uno aculeo inferiore; tibia III. subter 2. 2. 2. 2, in latere utroque 1. 1. 1. 1. et in dorso 9aculeis — in serie antica 4, postica 5 aculeis instructa; metatarsus III. supra et subter in utroque latere 1. 1. 1. 1. aculeis-summa 16 aculei. Femora IV. supra 7. 7 aculeis armata sunt. In intervallo ambarum serieum dorsalium 3 aculei dispositi sunt; in latere antico 2 — ad basim et ultra medium — in latere postico etiam 2 aculei prope apicem dispositi; subter articulus non aculeatus est. Patella IV. in latere antico 1. 1., subter 1 aculeo; tibia IV. in dorso 5. 5., subter 4. 4., in latere antico 1. 1. 1. 1., postico solum 1 aculeis; supra in latere antico metatarsi IV. 5, in postico 4 aculei prominent. Hic articulus subter 4. 4. aculeis armatus est. Tarsi omnes aculeis carent. Onychium optime distinctum, tenuius quam apex tarsi et unguibus ternis armatum. Ungues impares inermes. Ungues principales I. uterque dentibus 6 pectinem circiter dimidium basale occupantem formantibus, ungues tarsorum III. et IV. paris dentibus fere aequalibus 6, circiter $\frac{1}{3}$ longitudinis occupantibus ornati. Dens ultimus — ad apicem articuli positus — parum ceteris longior. Pedum I. femur 4·8 mm,*) patella 2·9 mm, tibia 4·2 mm, metatarsus 3·8 mm, tarsus (onychio incluso) 1 mm + 0·2 mm. Pedum III. partes: 3·4 mm, 1·7 mm, 3·2 mm, 3·6 mm, 1·1 mm + 0·15 mm. Pedum IV.: 4·75 mm, 2·1 mm, 4·4 mm, 5·3 mm, 1·2 mm + 0·5 mm. Abdomen 5·2 mm longum.

Metatarsi in dimidio apicali et tarsi modice subter scopulati. Cephalothorax flavotestaceus, parte cephalica, margine laterali et mandibulis obscurioribus. Abdomen flavido cinereum. Pedes et palpi testacei.

Mas ignotus.

Montenegro. In antro *Lipska pečina*. 1902. Femina unica.

Lycosa terricola Thor. var. *pallida* mihi. Femina subadulta: Epigyne nondum imperfecte evoluta. Abdominis vitta media deest; color abdominis cinereofuscus. In parte posteriore abdominis lineae e pilis albidis transversae perparum definitae. Margo cephalothoracis flavidus, pube cinerescenti obtectus.

Corpus maris cum media vitta parum distincta, abdominali pube flavida obtectum. Lineae transversae dorsi abdominalis parum distinctae. Quadrangulus oculorum 2. et 3. seriei brevior quam in exemplaribus typicis. Cephalothorax supra non convexus, fere planus.

Montenegro. *Bukovica* 11/VIII. 1902.

*) Dorsalis partis articuli mensura.

Nemastoma gigas Sör. var. *montenigrina* mihi Longitudo corporis: ♀ 6 mm, ♂ 5 mm. Differt a specie, quam SORENSSEN descripsit, solum majore longitudine et articulo basali mandibularum fere laevi. (Secundum KULCZYŃSKI (1903) *Nem. gigas* Sör. = *Nem. Sillii* O. H.)

Celkem jest tudíž z Černé Hory známo:

Araneae.

Philaeus chrysops Poda (SIMON, 4).

Philaeus bicolor Walk. ibid.

Dendryphantes nidicolens Walck. ibid.

Ergane jucunda Lucas ibid.

Ergane falcata Cl. ibid.

Ballus depressus Walck.

Lycosa (Trochosa) terricola Thor. var. *pallida* Nosek.

Coelotes inermis L. K. (KOCH, 3).

Drassus montenegrinus Kulcz. (CHYZER & KULCZYŃSKI 1).

Meta segmentata Cl.

Stalita mrázeki Nosek.

Opiliones.

Phalangium opilio Linn.

Phalangium molluscum L. K. (KOCH, 2).

Acantholophus annulipes L. K. ibid.

Acantholophus tridens L. K.

Platybunus strigosus L. K. (KOCH, 2).

Nemastoma gigas Sör. var. *montenigrina* Nosek.

Scorpiones.

Euscorpio carpaticus (L. Koch).

Literatura.

1. CHYZER, KORN. & KULCZYŃSKI, Wl. 1897. Araneae Hungariae. Tom. 2. pars. post. p. 214.

2. KOCH, L. 1867. Zur Arachniden und Myriapoden-Fauna Südeuropas. Verh. zool. bot. Ges. Wien. XIII. Bd.

3. KOCH, 1868. Die Arachnidengattungen Amaurobius, Coelotes und Cybaeus. Abh. naturhist. Gess. Nürnberg. IV. Bd.

4. SIMON Eugène 1878. Liste des espèces européennes et algériennes de la famille des Attidae composant la collection de M. le conte Keyserling. Ann. Soc. Ent. France.

5. SORENSSEN, W. 1894. In LENDL, Ad.: A magyar nemzeti museum kosztás-pókgyjijteménye Opiliones musci nationalis hungarici. Termész. Füzet. Vol. XVII. p. 28.